

Eiropas
Komisija

CASP2021

Saskaņota rīcība produktu
drošuma jomā

Rotaļlietas no
interneta veikaliem
ārpus ES

Galīgais
ziņojums

Satura rādītājs

Satura rādītājs	2
Saīsinājumu saraksts	2
Kopsavilkums	3
1 daļa	
1. Aktivitātes apskats	4
1.1 Iesaistītās TUI	4
1.2 Produktu tvērums un testēšanas kritēriji	5
1.2.1 Produktu tvērums	5
1.2.2 Testēšanas kritēriji	5
2. Paraugu ņemšana un testēšana	6
2.1 Paraugu ņemšanas sadalījums un kanāli	6
2.2 Testēšanas process	7
3. Testēšanas rezultāti	8
3.1 Pārskats par testēšanas rezultātiem un galvenie konstatējumi	8
3.2 Rezultāti pa testēšanas veidiem	9
3.3 Rezultāti pa vecuma kategorijām	11
3.4 Secinājumi par testēšanas rezultātiem	11
4. Riska novērtējumi un pasākumi	12
4.1 Riska novērtējuma rezultāti	12
4.2 Korektīvie pasākumi, kas veikti attiecībā uz testētajiem produktiem	12
5. Secinājumi un ieteikumi	13
5.1 Secinājumi	13
5.2 Ieteikumi ieinteresētajām personām	14
2 daļa	
1. Kas ir CASP?	16
Lomas un pienākumi	16
2. IP darba plāns	17
3. PSA rīki un procesi	18

Saīsinājumu saraksts

SAĪSINĀJUMS	APRAKSTS
CASP	Saskaņota rīcība produktu drošuma jomā
DG JUST	Eiropas Komisijas Tiesiskuma un patērētāju ģenerāldirektorāts
ED	Ekonomikas dalībnieks
EEZ	Eiropas Ekonomikas zona
EISMEA	Eiropas Inovācijas padomes un MVU izpildaģentūra
EK	Eiropas Komisija
ES	Eiropas Savienība
GPSD	Direktīva par produktu vispārēju drošību (2001/95/EK)
IP	Izstrādājumu pārbaude
PAO	Politicliskie aromātiskie ogļūdeņraži
RAPEX	Lēmums (ES) 2019/417
pamatnostādnes	
RDD	Rotaļlietu drošuma direktīva (2009/48/EK)
TUI	Tirgus uzraudzības iestāde

Kopsavilkums

Pasākuma mērķi

Saskaņota rīcība produktu drošuma jomā (CASP) ļauj visām tirgus uzraudzības iestādēm (TUI) no Eiropas Savienības (ES) un Eiropas Ekonomikas zonas (EEZ) valstīm sadarboties, lai stiprinātu Eiropas vienotajā tirgū laisto produktu drošumu.

Šī CASP ietvaros veiktā izstrādājumu pārbaude bija vērsta uz rotaļlietām no interneta veikaliem un tirdzniecības vietām ārpus ES, kuras TUI bija noteikušas kā prioritāras, lai veiktu mērķtiecīgu drošības izmeklēšanu. No produktiem tika ņemti paraugi un tie tika pārbaudīti saskaņā ar kopīgi pieņemtiem kritērijiem Eiropas laboratorijā, ko atlasīja iesaistītās TUI.

Produktu tvērums

Plastmasas rotaļlietas / rotaļlietas ar plastmasas detaļām, kas paredzētas bērniem līdz 36 mēnešu vecumam un bērniem, kas vecāki par 36 mēnešiem, kas savāktas internetā un kuru izcelsme ir trešās valstīs.

Galvenie testēšanas kritēriji

Testēšanas plānos tika iekļautas atsevišķas klauzulas no diviem tālāk tekstā minētajiem standartiem un prasības, kas izklāstītas tālāk tekstā minētajā regulā:

- Standarts EN71-1:2014+A1:2018. Rotaļlietu drošums. 1. daļa. Mehāniskās un fizikālās īpašības;
- Standarts EN71-3:2019. Rotaļlietu drošums. 3. daļa. Noteiktu elementu migrācija;
- Regula (EK) Nr. 1907/2006 – REACH regula (šādām vielām):
 - kadmijs;
 - ftalāti,
 - policikliskie aromātiskie ogļūdeņraži (PAO).

Izvēlēta laboratorija veica gan mehāniskos, gan ķīmiskos testus. TUI veica brīdinājumu, marķējuma un instrukciju pārbaudes savās valstīs valodās.

Rezultāti

- Testēto rotaļlietu skaits: 92
 - 50 rotaļlietas, kas paredzētas bērniem, kas vecāki par 36 mēnešiem;
 - 42 rotaļlietas, kas paredzētas bērniem līdz 36 mēnešu vecumam.
- Kopumā 15 rotaļlietas (16 %) atbilda testēšanas plāna prasībām.
- Kopumā 77 rotaļlietas (84 %) neatbilda testēšanas plāna prasībām:
 - mehāniskajos testos tika atklāts lielāks skaits prasībām neatbilstošu paraugu (84 %) nekā ķīmiskajos testos (21 %);
 - rotaļlietu, kas paredzētas bērniem līdz 36 mēnešu vecumam, vidū bija nedaudz vairāk prasībām neatbilstošu paraugu (88 %) nekā to rotaļlietu vidū, kas paredzētas bērniem, kas vecāki par 36 mēnešiem (80 %);
 - TUI veiktās brīdinājumu, marķējuma un instrukciju pārbaudes liecināja, ka visi paraugi (izņemot vienu) neatbilst prasībām.

Galvenie ieteikumi

Patērētājiem

Patērētājiem būtu jāievēro piesardzība, iepērkoties interneta veikalos vai tiešsaistes tirdzniecības vietās (jo īpaši, ja pārdevējs neatrodas ES), un jāpievērš uzmanība brīdinājumiem, marķējumam un instrukcijām, kas pievienotas produktiem.

Uzņēmējiem

- Interneta veikaliem un tiešsaistes tirdzniecības vietām būtu savlaicīgi jāizņem konstatētie bīstamie produkti un jāinformē patērētāji par jebkādam drošības problēmām vai atsaukšanas darbībām. Tirdzniecības vietām būtu arī jāpieliek lielākas pūles, lai izvairītos no bīstamu produktu atkārtotas parādīšanās to tīmekļa vietnēs.
- Marķējuma prasības ir svarīgas, un marķējums būtu skaidri jānorāda tīmekļa vietnēs un saskarnēs, kurās produkti ir izstādīti pārdošanai.

Secinājumi

Testētajos paraugos tika konstatēta virkne mehānisko un ķīmisko risku. Rezultāti atspoguļo pašreizējās drošuma problēmas, ar kurām TUI saskaras saistībā ar rotaļlietām no interneta veikaliem ārpus ES.

TUI veiktie riska novērtējumi liecina, ka 53 paraugi rada nopietnu risku, 9 paraugi rada augstu risku un 7 paraugi – vidēju risku.

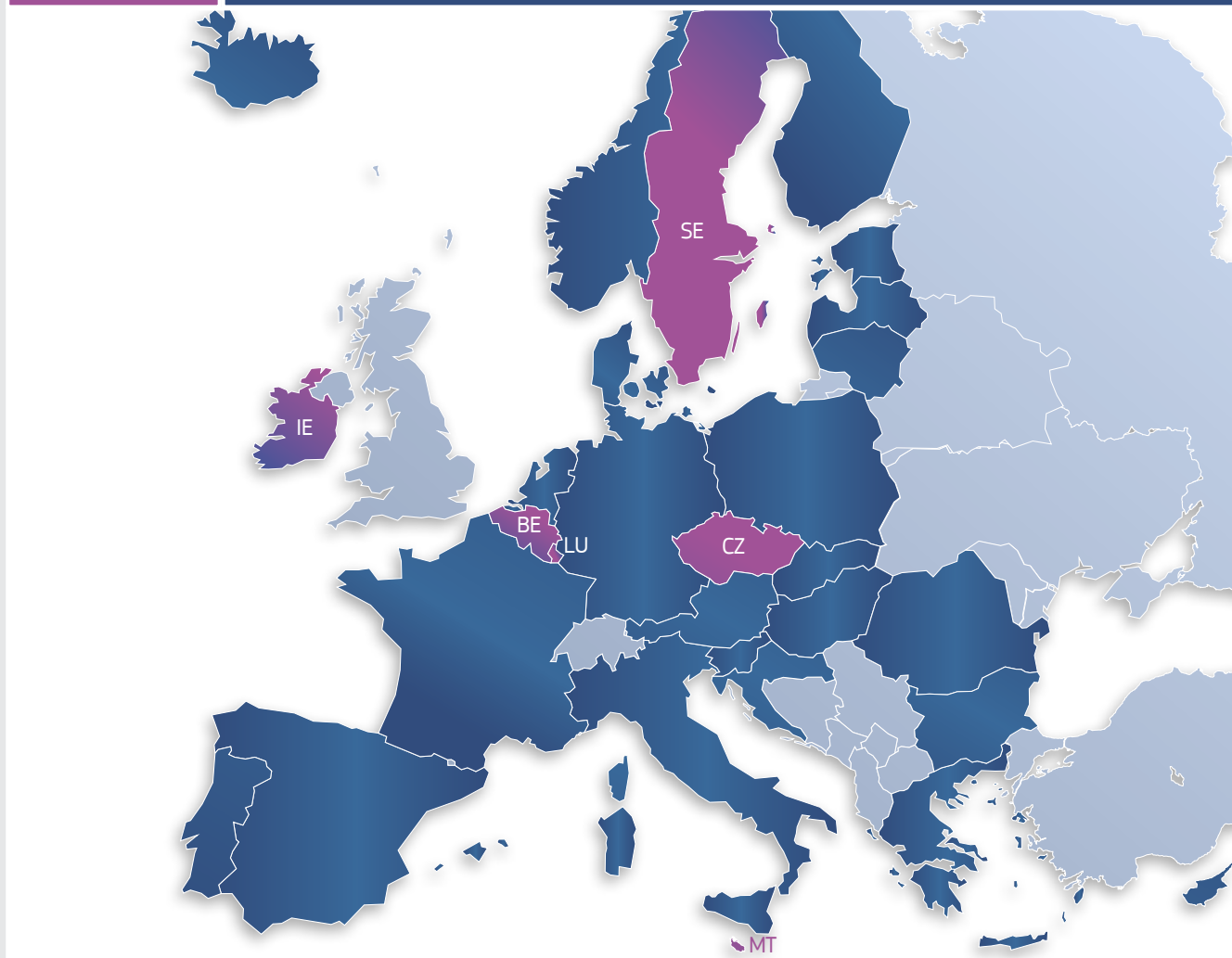
Šī pasākuma rezultātā no tiešsaistes tirdzniecības vietām tika izņemti 74 produkti.

1. Aktivitātes apskats

1.1. Iesaistītās TUI

Kopumā septiņas TUI no sešām ES dalībvalstīm piedalījās no interneta veikaliem ārpus ES nākušo rotaļlietu izstrādājumu pārbaudē (IP), kā redzams attēlā zemāk.

VALSTS	TUI
Beļģija	Federālais valsts dienests Veselība, pārtikas aprites drošība un vide – Federālā vides inspekcija
	Federālais valsts dienests ekonomikai - Kvalitātes un drošības ģenerāldirektorāts
Čehija	Čehijas Tirdzniecības inspekcija
Īrija	Konkurences un patērētāju aizsardzības komisija
Luksemburga	Tirgus uzraudzības departaments
Malta	Maltas Konkurences un patērētāju tiesību aizsardzības iestāde
Zviedrija	Zviedrijas Ķīmikāliju aģentūra

1.2. Produktu tvēruma un testēšanas kritēriji

1.2.1. Produktu tvēruma

Šī aktivitāte bija vērsta uz plastmasas rotaļlietām un rotaļlietām ar plastmasas detaļām, kas paredzētas bērniem līdz 36 mēnešu vecumam, un bērniem, kas vecāki par 36 mēnešiem.

PIEPŪŠAMĀS
ROTAĻLIETAS

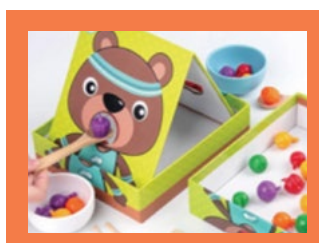
VANNAS ROTAĻLIETAS

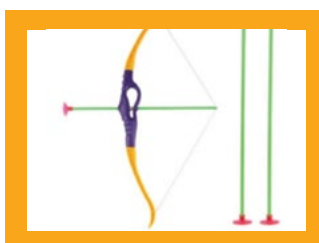
LELLES / LEĻĻU
KOMPLEKTI

BĒRNU GRABUĻI

IZGLĪTOJOŠAS
ROTAĻLIETAS

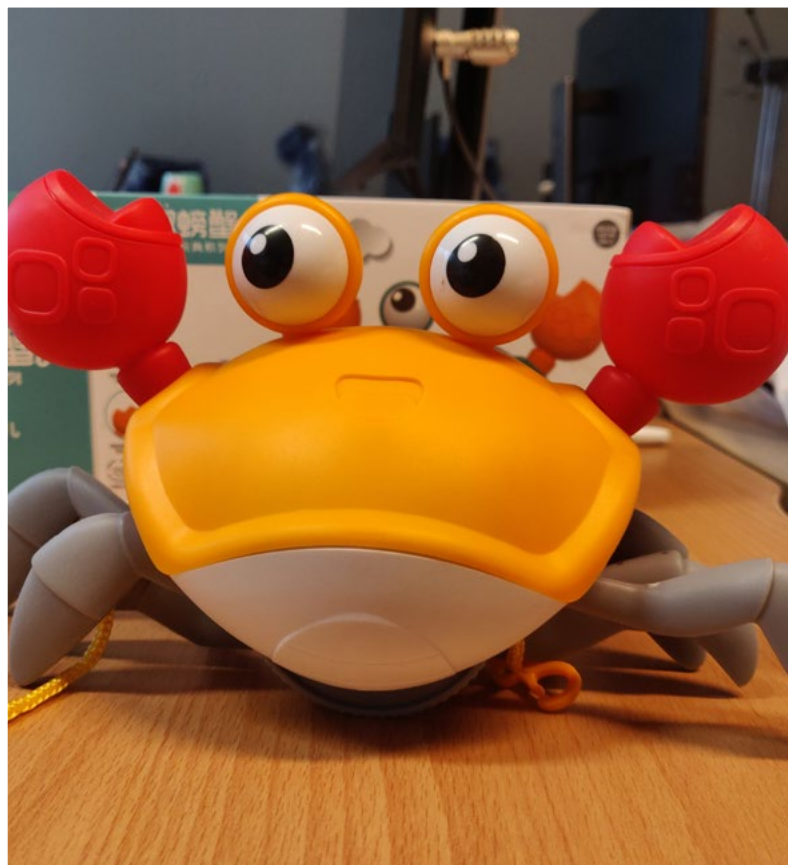
LOKI UN BULTAS

1.2.2. Testēšanas kritēriji

Ņemot vērā plašo produktu tvērumu, testēšanas plāns tika izstrādāts tā, lai iekļautu plašu produktu veidu klāstu. Šai aktivitātei izstrādātajā testēšanas plānā tika iekļautas atsevišķas klauzulas no diviem tālāk tekstā minētajiem standartiem un prasības, kas izklāstītas tālāk tekstā minētajā regulā:

- Standarts EN71-1:2014+A1:2018. Rotaļlietu drošums. 1. daļa. Mehāniskās un fizikālās īpašības;
- Standarts EN71-3:2019. Rotaļlietu drošums. 3. daļa. Noteiktu elementu migrācija;
- Regula (EK) Nr. 1907/2006 – REACH regula (šādām vielām):
 - kadmījs;
 - ftalāti;
 - PAO.

Izvēlēta laboratorija veica gan mehāniskos, gan ķīmiskos testus. TUI veica brīdinājumu, marķējuma un instrukciju pārbaudes savās valsts valodās. Tehniskais eksperts sagatavoja kontrolsarakstu ar galvenajām prasībām, lai sniegtu papildu norādījumus TUI.

2. Paraugu ņemšana un testēšana

2.1. Paraugu ņemšanas sadalījums un kanāli

Atlase tika veikta, pamatojoties uz katras TUI veiktu priekšatlasi saskaņā ar katra tirgus īpatnībām.

Šīs aktivitātes ietvaros testētās rotaļlietas tika atlasītas tikai tiešsaistē no pārdevējiem ārpus ES. Kopumā TUI pasūtīja 113 paraugus. Kā jau tika paredzēts, noteiktu skaitu paraugu (14)

nevarēja saņemt atcelto pasūtījumu un pazaudēto sūtījumu dēļ. Tāpēc šīs IP ietvaros TUI galu galā saņēma 99 paraugus. Septiņus paraugus TUI savāca kā rotaļlietas, taču vēlāk klasificēja kā peldošus sēdekļītus.

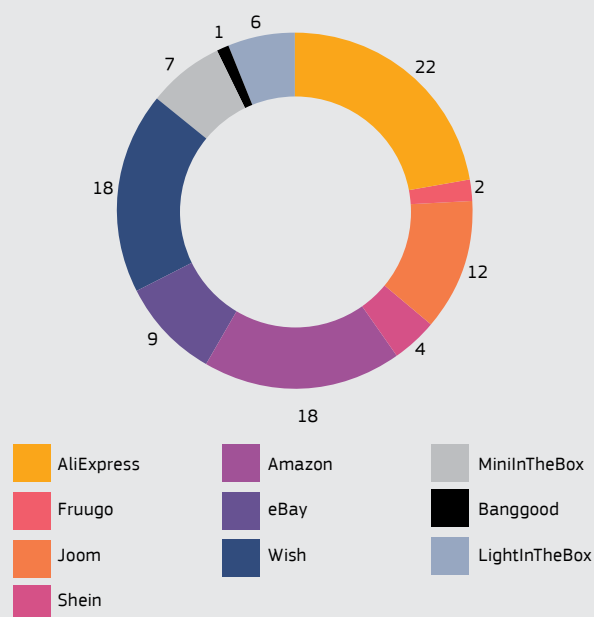
1. tabula. Iesaistīto TUI savāktu paraugu skaits

Valsts	TUI	Atlasītie paraugi
Beļģija ¹	Federālais valsts dienests ekonomikai - Kvalitātes un drošības ģenerāldirektorāts	17
	Federālais valsts dienests Veselība, pārtikas aprites drošība un vide – Federālā vides inspekcija	
Čehija	Čehijas Tirdzniecības inspekcija	17
Īrija	Konkurences un patērētāju aizsardzības komisija	10
Luksemburga	Tirgus uzraudzības departaments	20
Malta	Maltas Konkurences un patērētāju tiesību aizsardzības iestāde	20
Zviedrija	Zviedrijas Ķīmikāliju aģentūra	15
KOPĀ		99

Eiropas Komisija (EK) sadarbojas ar vairākām tiešsaistes tirdzniecības vietām, kas parakstījušas produktu drošuma solījumu². Parakstot šo solījumu, tirdzniecības vietas brīvprātīgi apņemas regulāri pārbaudīt informāciju Safety Gate portālā un pēc paziņojuma vai brīdinājuma, ko izdevusi tīmekļa vietne, kas veic atsaukšanu, izņemt no to saskarnēm jebkādus bīstamus produktus. TUI vāca paraugus gan no tirdzniecības vietām, kuras ir parakstījušas solījumu, gan no tirdzniecības vietām, kas to nav parakstījušas, lai izpētītu, vai pastāv atšķirības attiecībā uz korektīvajiem pasākumiem, kas tiek veikti nedrošu produktu konstatēšanas gadījumā.

1. attēlā ir redzamas tirdzniecības vietas, no kurām TUI ieguva rotaļlietu paraugus. Lielākā daļa paraugu (79) tika savākti no produktu drošuma solījuma parakstītājiem. No tirdzniecības vietām, kas nav parakstījušas solījumu (MiniInTheBox, LightInTheBox, Shein, Fruugo un Banggood) kopumā tika savākti 20 paraugi.

1. attēls. Mazumtirdzniecības kanāli

¹ Abas Beļģijas TUI paraugus vāca kopā.

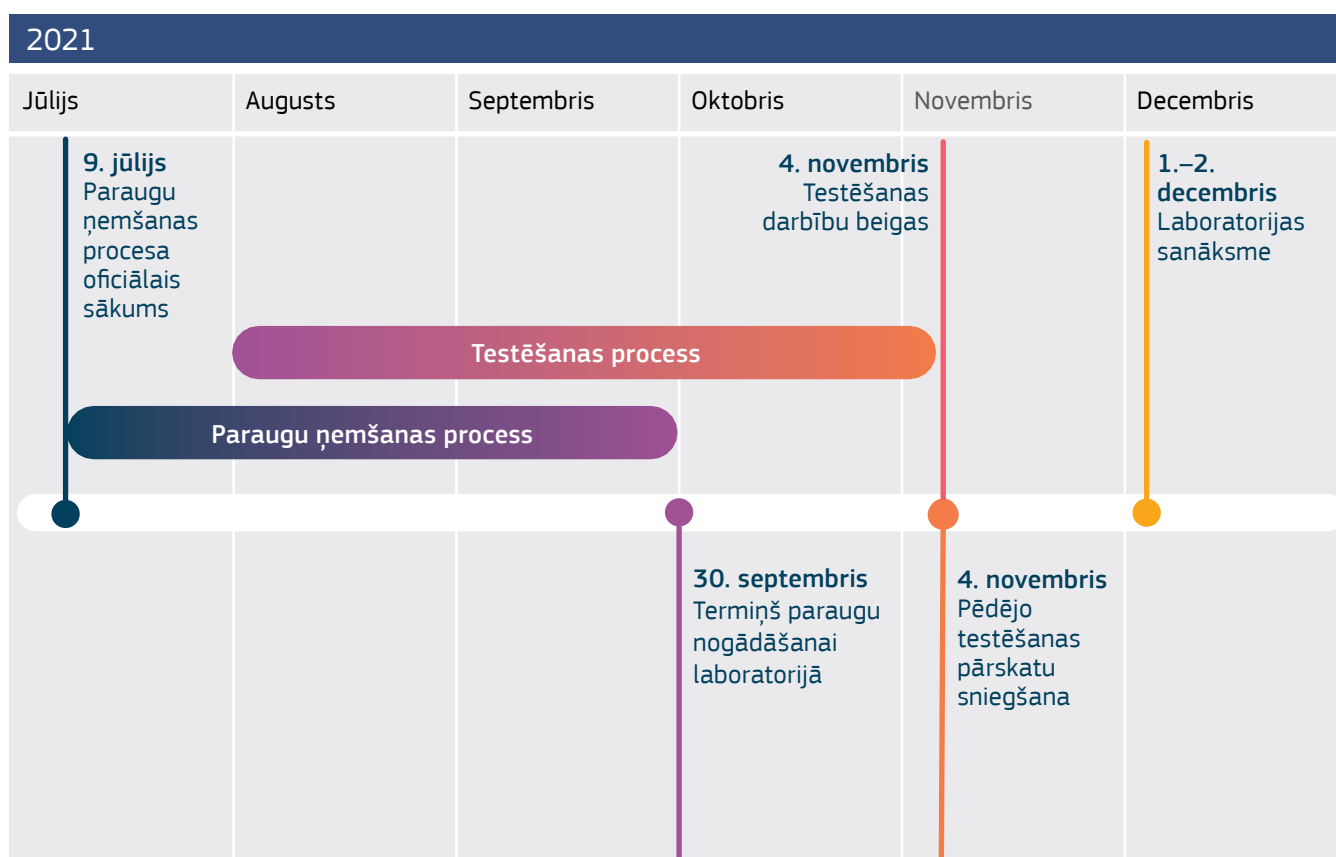
² AliExpress, Amazon, eBay, Rakuten France, Allegro, Cdiscount, Wish, bol.com, eMAG, Joom un Etsy.

2.2. Testēšanas process

Pamatojoties uz plašiem dokumentu pētījumiem, tika identificētas 88 akreditētas laboratorijas, kas atrodas ES/EEZ. Darbuņēmējs sagatavoja konkursa specifikācijas un aicināja izraudzītās laboratorijas iesniegt savus piedāvājumus. TUI tika iesniegta salīdzinoša analīze par to deviņu laboratoriju tehnisko piemērotību un finanšu piedāvājumiem, kas atsaucās uz projekta grupas uzaicinājumu. TUI izvēlējās laboratoriju, kas saņēma visaugstāko punktu skaitu tehniskās kvalitātes ziņā; tai bija akreditācija un iespējas veikt visus pieprasītos testus, un tās piedāvātā cena bija konkurētspējīga.

TUI bija trīs mēneši laika, lai savāktu paraugus un nosūtītu tos uz laboratoriju. Testēšanas process netika kavēts un tika pabeigts 2021. gada 4. novembrī. Laboratorijas sanāksme notika 2021. gada 1. un 2. decembrī (hibrīdformātā³).

2. attēls. **Paraugu ņemšanas un testēšanas procesa laika grafiks**

³ Laboratorijā kopā ar audiovizuālo komandu atradās arī darbuņēmēja komandas locekļi un pārstāvji no Eiropas Komisijas Tiesiskuma un patērētāju ģenerāldirektorāta (JUST ĢD); TUI pievienojās sanāksmei, izmantojot Zoom.

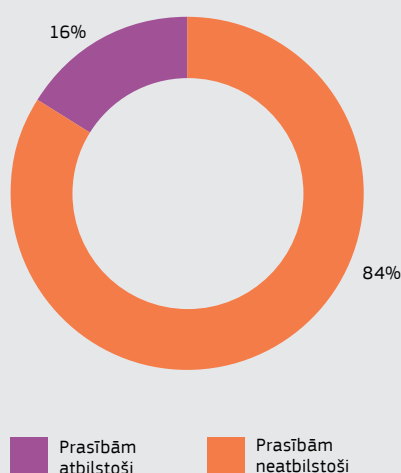
3. Testēšanas rezultāti

3.1. Pārskats par testēšanas rezultātiem un galvenie konstatējumi

Uz laboratoriju testēšanai tika nosūtīti 99 paraugi. Tomēr septiņi paraugi neietilpa aktivitātes darbības jomā, jo tie tika klasificēti kā peldoši sēdekļi (sk. Products misleadingly placed in the market as toys. iedaļu). Šo paraugu testēšanas rezultāti šajā iedaļā nav norādīti.

Tikai 15 no 92 laboratorijā testētajām rotaļlietām atbilda testēšanas plānā iekļauto standartu prasībām. Pārējie 77 paraugi neatbilda vismaz vienai no prasībām.

3. attēls. **Vispārējie testēšanas rezultāti (N=92)**

Produkti, kas maldinošā kārtā laisti tirgū kā rotaļlietas

Septiņi šīs aktivitātes laikā savāktie produktu paraugi tika laisti tirgū un izstrādāti tā, ka tos bija viegli sajaukt ar rotaļlietām. Šie produkti, kas ir nepareizi marķēti un tiek tirgoti kā rotaļlietas, atbilst peldošo sēdekļu definīcijai, kas sniegta Komisijas "Norādījumu dokumentā Nr. 7 par to, kā piemērot Direktīvu par rotaļlietu drošumu. Rotaļlietas, ko izmanto ūdenī un uz ūdens⁴, jo tie ir "peldriņķi ar integrētu sēdekli ar diviem caurumiem, lai bērna kājas varētu brīvi šūpoties ūdenī". Tāpēc uz tiem neattiecas Rotaļlietu drošuma direktīva, bet gan Direktīva par produktu vispārēju drošību, jo tie ir uzskatāmi par mācīšanās ierīcēm.

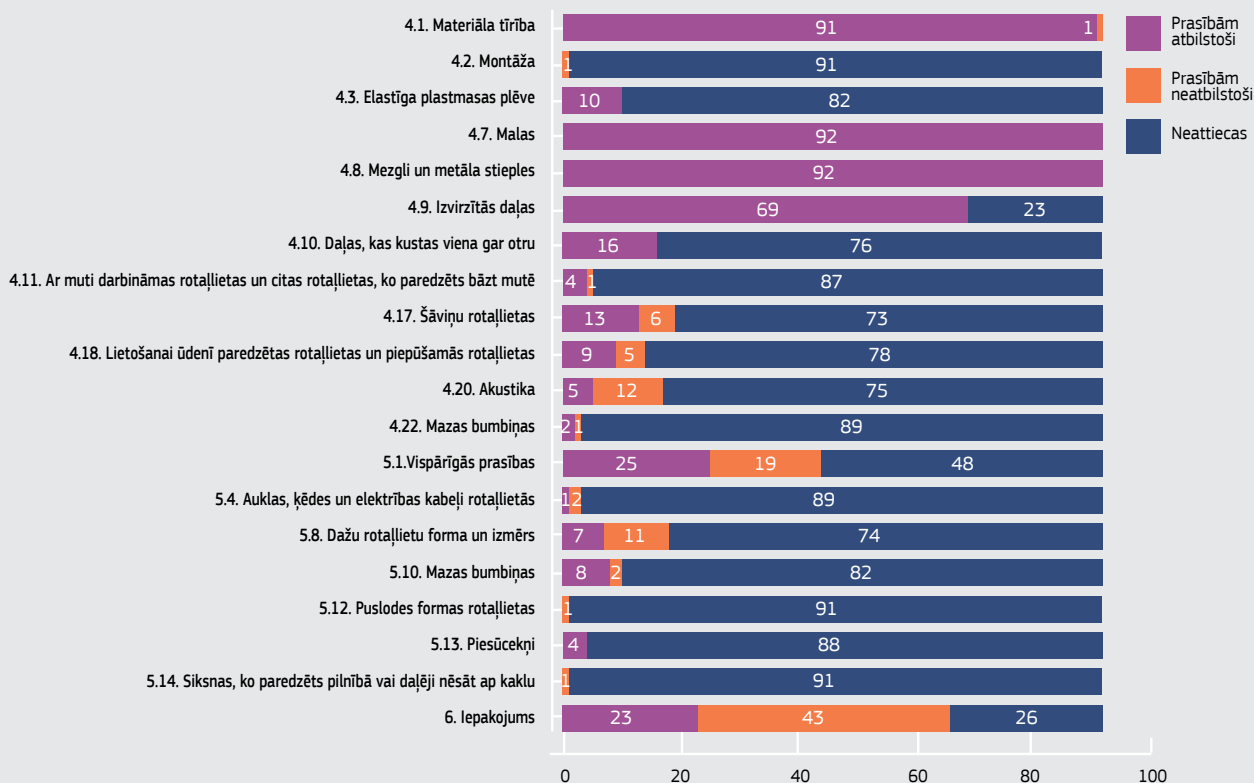
Visi šie produkti neatbilda GPSD prasībām, jo tos nepareizi tirgoja kā rotaļlietas. Peldošie sēdekļi jālieto pastāvīgā pieaugušo uzraudzībā, un tos nedrīkst izstrādāt un pasniegt tā, ka vecāki un bērni tos var sajaukt ar rotaļlietu, kā rezultātā pastāv bērna noslīkšanas risks. Informācija par noteikto riska līmeni un īstenotajiem pasākumiem attiecībā uz šiem produktiem ir pieejama 4.1. iedaļā.

⁴ DocsRoom, Eiropas Komisija (europa.eu) <https://ec.europa.eu/docsroom/documents/3841/attachments/1/translations>

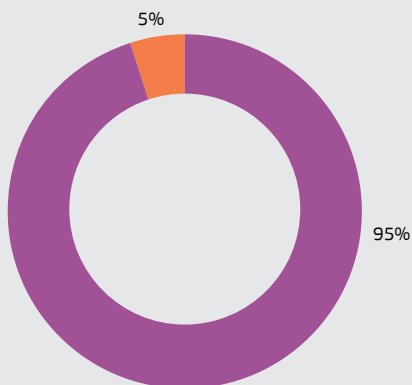
3.2. Rezultāti pa testēšanas veidiem

Mehāniskajos testos tika konstatēts ievērojami lielāks neatbilstību skaits (84 %) nekā ķīmiskajos testos (21 %). Testēšanas rezultāti atbilstoši standartu klauzulām ir parādīti zemāk redzamajos attēlos.

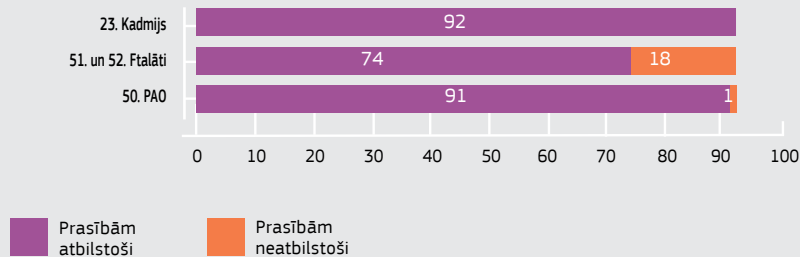
4. attēls. Testēšanas rezultāti atbilstoši standarta EN 71-1:2014 + A1:2018 klauzulām (N=92)

5. attēls. Testēšanas rezultāti, standarts EN 71-3:2019, 3. daļa. Dažu elementu migrācija (N=92)

6. attēls. Testēšanas rezultāti. Regula (EK) Nr. 1907/2006 – REACH regula (N=92)

Visi TUI veiktajās pārbaudēs aplūkotie paraugi (izņemot vienu) neatbilda prasībām attiecībā uz brīdinājumiem, marķējumu un instrukcijām. Kopumā 61 % paraugu nebija CE zīmes vai arī CE zīme bija nepareiza. Citas konstatētās problēmas bija šādas:

- trūka informācijas par ražotāju vai importētāju;
- brīdinājumi nebija pareizajā valodā;
- pirkuma brīdī trūka brīdinājumu, tie bija nesalasāmi vai nebija redzami;
- brīdinājumi nebija piemēroti paredzētajam lietojumam;
- brīdinājumiem nebija pievienots vārds «brīdinājums/brīdinājumi».

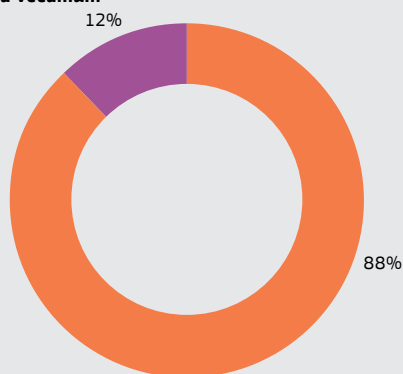
3.3. Rezultāti pa vecuma kategorijām

No 92 testētajām rotaļlietām 54 % (50) bija rotaļlietas, kas paredzētas bērniem, kas vecāki par 36 mēnešiem, bet 46 % (42) bija rotaļlietas, kas paredzētas bērniem līdz 36 mēnešu vecumam.

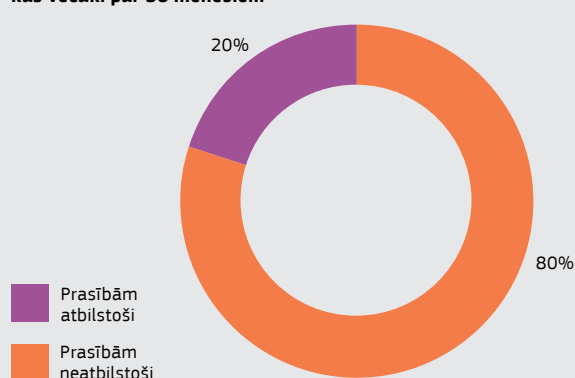
To rotaļlietu vidū, kas paredzētas bērniem līdz 36 mēnešu vecumam, neatbilstību īpatsvars bija nedaudz lielāks (88 %) nekā bērniem, kas vecāki par 36 mēnešiem, paredzēto rotaļlietu vidū (80 %).

7. attēls. Testēšanas rezultāti pa vecuma kategorijām

Vispārējie testēšanas rezultāti rotaļlietām, kas paredzētas bērniem līdz 36 mēnešu vecumam

Vispārējie testēšanas rezultāti rotaļlietām, kas paredzētas bērniem, kas vecāki par 36 mēnešiem

3.4. Secinājumi par testēšanas rezultātiem

Testētajos paraugos tika konstatēta virkne mehānisko un ķīmisko risku. Rezultāti atspoguļo aktuālās drošuma problēmas, ar kurām TUI saskaras saistībā ar rotaļlietām no interneta veikaliem un tirdzniecības vietām ārpus ES.

Mehāniskie riski

Mehānisko neatbilstību īpatsvars bija ļoti ievērojams (84 % produktu neatbilda prasībām). Riskus, kas saistīti ar mehāniskiem defektiem, patērētāji un TUI parasti identificē biežāk nekā rotaļlietu radītos ķīmiskos riskus. Labi mehāniskās atbilstības rādītāji tika konstatēti šādās kategorijās: malas (4.7. klauzula), mezglis un metāla stieplēs (4.8. klauzula) un izvirzītās daļas (4.9. klauzula) — tās rada vistiešāko ievainojumu gūšanas risku bērniem.

Vairāki paraugi neatbilda tālāk tekstā minēto klauzulu prasībām, kas var radīt ievērojamu risku:

- 4.20. klauzula. Akustika (12 paraugi), kas rada ausu bojājumu risku;
- 5.1. klauzula. Mazas detaļas (19 paraugi), kas rada aizrīšanās risku;
- 5.8. klauzula. Dažu rotaļlietu forma un izmērs (11 paraugi), kas rada barības vada aizsprostojuma risku.

Turklāt ļoti liels skaits paraugu (43) neatbilda 6. klauzulas prasībām par iepakojuma biezumu. Rotaļlietu iepakojums ir svarīga drošuma prasība, taču vecāki vai bērnu pieskatītāji to nereti neņem vērā. Vienkāršiem vārdiem runājot, ja iepakojums ir pietiekami liels, lai nosegtu bērna galvu, un pietiekami plāns, lai pieliptu bērnam pie mutes vai deguna, tas rada nopietnu nosmakšanas risku. Tāpēc rotaļlietu paraugi, kas neatbilst prasībām attiecībā uz iepakojumu, rada nopietnas bažas.

Ķīmiskie riski

Galvenais konstatētais ķīmiskais risks bija saistīts ar ftalātiem. Kopumā 20 % paraugu (18) neatbilda prasībām attiecībā uz ftalātiem. Daži ftalāti ir ķīmiskie plastifikatori, kurus plaši izmanto plastmasas mīkstināšanai. Ir konstatēts, ka šīs ķīmiskās vielas "izskalojas" no rotaļlietām un izraisa nopietnas ilgtermiņa slimības, piemēram, vēzi un neauglību. Testēšanas rezultātā šī ķīmiskā viela ir atzīta par būtisku problemātisku jautājumu.

Brīdinājumi, marķējums un instrukcijas

TUI veikto brīdinājumu, marķējuma un instrukciju pārbaudi laikā tika konstatēts, ka visiem paraugiem, izņemot vienu, ir vismaz viena administratīva neatbilstība. Visbiežāk problēmas bija saistītas ar nepareizu CE zīmi vai tās trūkumu, ar informācijas par ražotāju vai importētāju trūkumu un brīdinājumu trūkumu tās valsts valodās, kurā produktu pārdod.

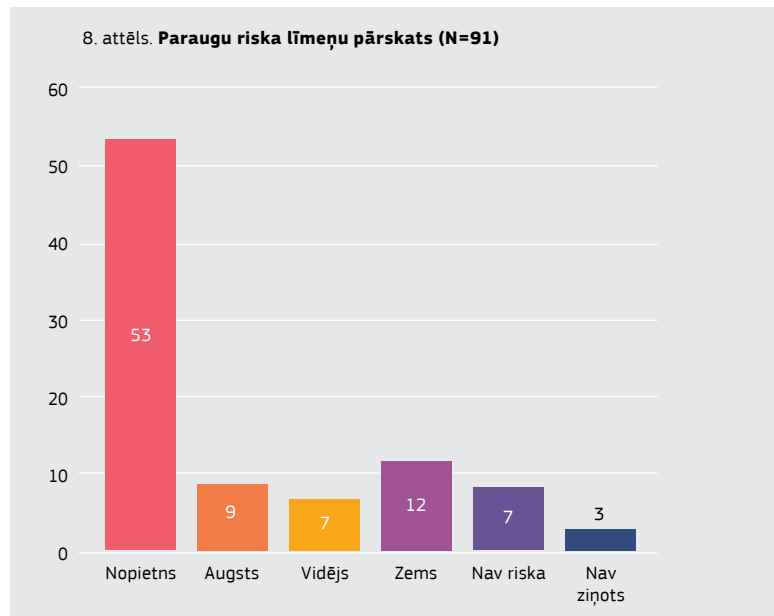
4. Riska novērtējumi un pasākumi

4.1. Riska novērtējuma rezultāti

Saskaņā ar RDD⁵ Savienības tirgū laistajām rotaļlietām jāatbilst direktīvā noteiktajām drošuma pamatprasībām. Jo īpaši rotaļlietas nedrīkst apdraudēt lietotāju vai trešo personu drošību vai veselību, ja tās lieto paredzētajā vai paredzamā veidā. Novērtējot, vai produkts rada risku, pieejas pamatā jābūt Komisijas Īstenošanas lēmumam (ES) 2019/417⁶ (RAPEX pamatnostādnes). Lai izstrādātu riska novērtējumus, TUI izmantoja RAG rīku⁷, ko pārvalda EK.

Turklāt saskaņā ar Regulas 2019/1020⁸ 34. pantu TUI tirgus uzraudzības informācijas un saziņas sistēmā (ICSMS) ievada informāciju par produktiem, kas darīti pieejami tirgū un kam veikta padziļināta atbilstības pārbaude.

8. attēlā ir parādīti to paraugu riska līmeņi (pamatoties uz TUI veiktajiem riska novērtējumiem), kuri neatbilda prasībām⁹.

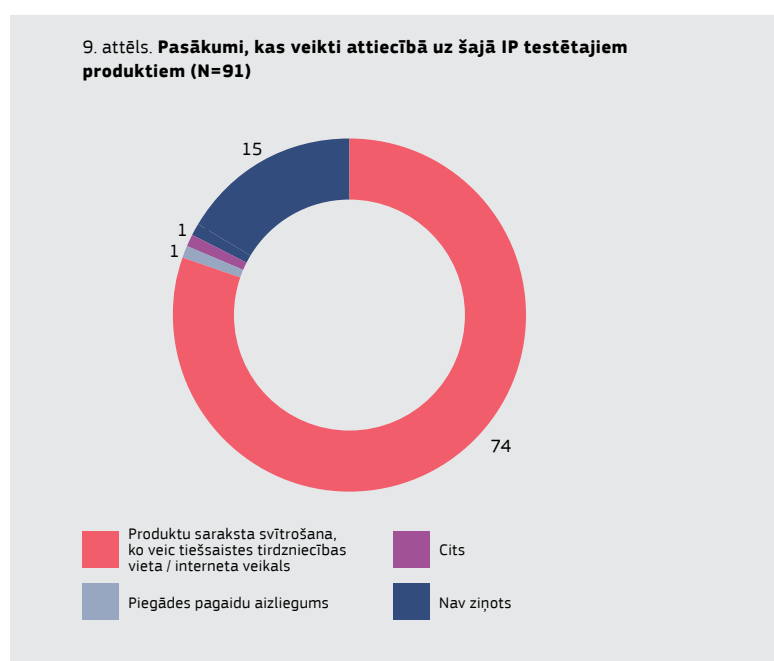

4.2. Korektīvie pasākumi, kas veikti attiecībā uz testētajiem produktiem

Pamatoties uz testu rezultātiem un veiktajiem riska novērtējumiem, TUI lemj, kādi korektīvi pasākumi jāveic attiecībā uz produktiem, kas neatbilst ES tiesību aktiem un/vai piemērojamajiem standartiem, lai novērstu bīstamu produktu nonākšanu vienotajā tirgū.

EK ir sadarbojusies ar vairākām tiešsaistes platformām, kas ir parakstījušas produktu drošuma solījumu un ir apņēmušās regulāri pārbaudīt informāciju Safety Gate portālā un pēc attiecīga paziņojuma izņemt no to tīmekļa vietnēm jebkādas bīstamus produktus. Liels skaits paraugu, kas savākti no tirdzniecības vietām, kas parakstījušas produktu drošuma solījumu, neatbilda piemērojamajām prasībām. Lielākā daļa tirdzniecības vietu, kas ir parakstījušas solījumu, veica atbilstošus pasākumus un izņēma produktus, tiklīdz saņēma attiecīgu informāciju no TUI. Tomēr tikai nedaudzas tirdzniecības vietas centās no savām platformām izņemt arī līdzīgus produktus, ko ievietojuši citi pārdevēji.

Galvenie veiktie pasākumi ir parādīti 9. attēlā¹⁰.

⁵ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/TXT/?uri=celex%3A32009L0048>

⁶ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/TXT/HTML/?uri=CELEX.32019D0417&from=LV>

⁷ <https://ec.europa.eu/rag/#/screen/home>

⁸ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/TXT/?uri=celex:32019R1020>

⁹ Ziņojumā iekļauto rezultātu pamatā ir informācija, kas bija pieejama 01.04.2022. Kategorija "nav ziņots" attiecas uz gadījumiem, kad šajā datumā riska novērtēšana vēl turpinājās.

¹⁰ Ziņojumā iekļauto rezultātu pamatā ir informācija, kas bija pieejama 01.04.2022. Kategorija "nav ziņots" attiecas uz gadījumiem, kad pasākumi šajā datumā vēl turpinājās.

Turklāt, ja tiek konstatēts nopietns risks, TUI ir juridisks pienākums iesniegt paziņojumu Safety Gate (saskaņā ar GPSD¹¹ 12. panta 1. punktu). RAPEX pamatnostādņēs¹² arī ieteikts iesniegt paziņojumus par pasākumiem, kas veikti attiecībā uz produktiem, kuri rada mazāk nopietnu risku.

Pēc kopīgās testēšanas kampaņas pasākumu veikšanas par 56 produktiem tika iesniegti paziņojumi Safety Gate, un vēl par pieciem produktiem paziņojumi tiek gaidīti.

Attiecībā uz septiņiem peldošo sēdekliņu paraugiem, kas neietilpa šīs aktivitātes darbības jomā, jānorāda, ka četrus no tiem TUI novērtēja kā tādus, kas rada nopietnu risku, divus kā tādus, kas

rada augstu risku, un vienu kā tādu, kas rada zemu risku. Divi no produktiem, kas novērtēti kā tādi, kas rada nopietnu risku, neatbilda Regulas Nr. 1907/2006 (REACH regula) prasībām (attiecībā uz kadmiju un ftalātiem). Visi šie produkti neatbilda GPSD prasībām, jo tos nepareizi tirgoja kā rotaļlietas. Peldošie sēdekliņi jālieto pastāvīgā pieaugušo uzraudzībā, un tos nedrīkst izstrādāt un pasniegt tā, ka vecāki un bērni tos var sajaukt ar rotaļlietu, kā rezultātā pastāv bērna noslīkšanas risks. Par trim no septiņiem produktiem tika iesniegti paziņojumi Safety Gate, un divi paziņojumi vēl tiek gaidīti.

5. Secinājumi un ieteikumi

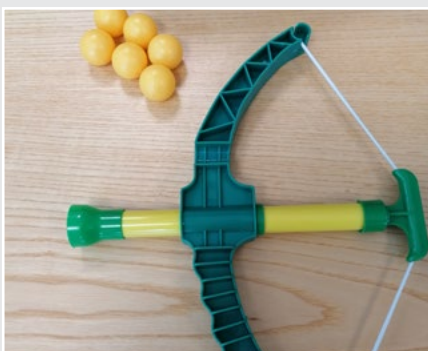
5.1. Secinājumi

No visiem pārbaudītajiem aktivitātes darbības jomā ietilpstošajiem paraugiem 84 % neatbilda piemērojamo standartu tehniskajām prasībām un tādējādi neatbilda arī RDD drošuma pamatprasībām. To rotaļlietu vidū, kas paredzētas bērniem līdz 36 mēnešu vecumam, neatbilstību īpatsvars bija nedaudz lielāks (88 %) nekā bērniem, kas vecāki par 36 mēnešiem, paredzēto rotaļlietu vidū (80 %), jo šai kategorijai ir piemērojamas stingrākas prasības.

Testēšanas rezultāti liecina, ka ķīmisku risku rada visai neliels skaits produktu, taču liels skaits rotaļlietu neatbilst mehāniskā drošuma prasībām. Ir jāveic uzlabojumi, lai aizsargātu patērētājus, novēršot bīstamu rotaļlietu laišanu ES tirgū.

Turklāt visi paraugi (izņemot vienu) neatbilda prasībām attiecībā uz brīdinājumiem, marķējumu un instrukcijām. Tie sniedz vecākiem/aprūpētājiem būtisku informāciju par pareizu produkta lietošanu, tāpēc tas kopumā rada lielu risku.

Pamatojoties uz šīs IP rezultātiem, TUI iesniedza 56 paziņojumus Safety Gate (vēl pieci paziņojumi tiek gaidīti) un pieprasīja ekonomikas dalībniekiem izņemt 74 produktus no tirdzniecības vietām/interneta veikaliem, jo to paraugi tika atzīti par tādiem, kas rada nopietnu, augstu, vidēju un dažos gadījumos (6 paraugi) arī zemu risku.

¹¹ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/ALL/?uri=CELEX%3A32001L0095>

¹² <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/TXT/?uri=LEGISSUM%3A4390682>

5.2. Ieteikumi ieinteresētajām personām

Patērētājiem

Tiešsaistes tirdzniecības vietas. Patērētājiem jāievēro piesardzība, iepērkoties tiešsaistes tirdzniecības vietās, jo īpaši, ja pārdevēji neatrodas ES. Patērētāju asociācijas un testēšanas kampaņas var nodrošināt uzticamus produktu apskatus.

Noteikumu izpilde ir īpaši sarežģīta, ja pārdevēji veic uzņēmējdarbību ārpus ES. Šādos gadījumos TUI kā galējo līdzekli varētu izmantot attiecīgo tīmekļa vietņu bloķēšanu (saskaņā ar Regulu 2019/1020), ja citi pasākumi nesniedz vēlamus rezultātus. Tāpēc patērētājiem, iegādājoties produktus no trešo valstu pārdevējiem, jāievēro piesardzība.

Brīdinājumi, marķējums un instrukcijas. Patērētājiem īpaša uzmanība jāpievērš produktiem pievienotajiem brīdinājumiem, marķējumam un instrukcijām.

- Produkta iepakojumā jābūt CE zīmei, adresei ES teritorijā un atbilstošiem brīdinājumiem. Tiem jābūt pieejamiem pārdošanas valsts valodās.
- Attiecībā uz rotaļlietām patērētājiem jāpārbauda, vai vecuma grupas marķējums ir piemērots, īpašu uzmanību pievēršot tām rotaļlietām, kas ir paredzētas bērniem līdz 36 mēnešu vecumam, pat ja uz tām ir cits brīdinājums par vecuma grupu.
- Lai droši lietotu produktus, patērētājiem rūpīgi jāizlasa instrukcijas. Pieaugušajiem jāievēro svarīgākie norādījumi un drošā veidā jāatbrīvojas no iepakojuma. Etiķete ir jāsauglabā.

Sekoiet līdzi informācijai Safety Gate. Regulāri jāseko līdzi informācijai Safety Gate sistēmā, jo tajā ir pieejama informācija par atsauktajiem un aizliegtajiem produktiem. Par visām konstatētajām drošuma problēmām vienmēr jāziņo kompetentajai TUI.

Eiropas un valstu iestādēm

Eiropas un valstu iestādēm.

- Ņemot vērā šajā darbībā atlasīto un testēto ražojumu lielo trūkumu īpatsvaru, ir jāturpina tirgus uzraudzība gan ES, gan trešo valstu tirdzniecības vietās un interneta veikalos. Neatkarīgi no tā, vai prasību neievērošana ir administratīva rakstura (piemēram, nav adreses) vai arī ir konstatētas nopietnas drošuma problēmas, ir svarīgi, lai TUI sazinātos ar tirdzniecības vietām un tās attiecīgi informētu, kā arī aicinātu tās izņemt produktus vai labot marķējumu.
- EK un TUI ir jāturpina sadarbība ar tiešsaistes tirdzniecības vietām, lai pilnībā izmantotu produktu drošuma solījuma sniegtās iespējas. TUI var apsvērt iespēju izpētīt gan tās tirdzniecības vietas, kas parakstījušas produkta drošuma solījumu, gan tās, kas to nav parakstījušas. TUI būtu jāmudina izmantot EK tīmekļa pārmeklēšanas rīku, lai uzraudzītu, vai produkti, par kuriem ir iesniegti paziņojumi Safety Gate un kurus ir aizliegts tirgot Eiropas vienotajā tirgū, joprojām tiek tirgoti interneta veikalos vai citās tiešsaistes tirdzniecības vietās.

Sadarbība starp TUI un muitu. TUI ir cieši jāsadarbojas ar muitu, lai novērstu nedrošu produktu ieviešanu ES.

Uzņēmējiem

Apzinieties savus pienākumus saskaņā ar piemērojamajiem tiesību aktiem. Esiet informēti par visām piemērojamajām juridiskajām prasībām. Pirms rotaļlietu laišanas tirgū pārliecinieties, vai tās ir izstrādātas un ražotas saskaņā ar Rotaļlietu drošuma direktīvu (2009/48/EK) un attiecīgo rotaļlietu drošuma standartu (EN 71). Rotaļlietām jābūt pareizi marķētām ar CE zīmi (tā norāda, ka ir veiktas drošuma pārbaudes, piemēram, attiecībā uz bīstamu ķīmisko vielu līmeni). Atbilstības deklarāciju var pieprasīt kā pierādījumu.

Tirdzniecības vietām, kas parakstījušas produktu drošības solījumu, jādara viss iespējamais, lai identificētu produktus, kas ir līdzīgi tiem, uz kuriem attiecas Safety Gate iekļautie brīdinājumi, lai nepieļautu, ka viens un tas pats nedrošais produkts parādās dažādos piedāvājumos.

Marķējums un iepakojums. Marķējums ir svarīgs, un tas ir skaidri jāparāda tīmekļa vietnēs, kurās produkti tiek pārdoti.

- Visām rotaļlietām ir jānorāda to veids, partija, sērija vai modeļa numurs un cits marķējums, kas ļauj tās identificēt.
- Pamatojoties uz Regulas (ES) 2019/1020¹³ prasībām, katram produktam, uz kuru attiecas tās 4. pants un kuru ieved ES, ir jāpievieno par tiem atbildīgās personas vārds un kontaktinformācija ES.
- Marķējumam un brīdinājumiem jāattiecas uz konkrēto rotaļlietu, kā arī jābūt tulkotiem tās valsts valodās, kurā produktu pārdod.
- Vecuma grupas brīdinājumiem jābūt pareiziem. Rotaļlietām, kas skaidri paredzētas bērniem līdz 36 mēnešu vecumam, jāatbilst šīs kategorijas prasībām, un uz tām nedrīkst būt vecuma grupas brīdinājums, kas norāda, ka rotaļlieta nav paredzēta jaunākiem bērniem.
- Rotaļlietu iepakojumam jāatbilst stingrām rotaļlietu drošuma prasībām.
- Plastmasas rotaļlietām, piemēram, lietošanai ūdenī paredzētām rotaļlietām, šaiviņu rotaļlietām un rotaļu lellēm, ir raksturīga īpaša bīstamība, un tām jābūt pievienotiem īpašiem brīdinājumiem.

Apzinieties riskus, kas saistīti ar produktiem, kas maldinošā kārtā laisti tirgū kā rotaļlietas.

Produktus, kas nav rotaļlietas, nevajadzētu tirgot un izstrādāt tā, ka vecāki un bērni tos var sajaukt ar rotaļlietu. Piemēram, peldošie sēdekļi nav rotaļlietas un nav izmantojami rotaļām, Neatbilstoša informācija var muldināt patērētājus vai likt vecākiem atstāt savus bērnus bez uzraudzības to lietošanas laikā. Tiem jābūt izstrādātiem un ražotiem saskaņā ar GPSD prasībām attiecībā uz mācīšanās ierīcēm un saskaņā ar standartu EN 13138. Šiem produktiem nav nepieciešama CE zīme.

Nodrošiniet sadarbību starp tirdzniecības vietām un pārdevējiem, kas ir trešās puses.

Tiešsaistes tirdzniecības vietām un pārdevējiem cieši jāsadarbojas, jo īpaši veicot atsaukšanu. Ir jāizmanto dažādi kanāli, lai informētu patērētājus par atsaukšanu vai jebkādam drošības problēmām, kas saistītas ar konkrētiem produktiem.

¹³<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/TXT/?uri=celex:32019R1020>

1. Kas ir CASP?

Saskaņota rīcība produktu drošuma jomā (CASP) dod iespēju ES/EEZ valstu tirgus uzraudzības iestādēm sadarboties un stiprināt vienotajā tirgū laisto produktu drošumu.

Izstrādājumu pārbaudēs (IP) tiek testēti dažādi produktu veidi, kas var radīt risku patērētājiem. Ražojumus izvēlas un savāc iesaistītās TUI, un tos pārbauda, izmantojot kopīgi saskaņotu testēšanas plānu.

Horizontālās darbības (HD) nodrošina forumu, kurā TUI apmainās ar idejām un paraugpraksi. Tehniskā eksperta vadībā tās izstrādā kopīgas pieejas, procedūras un praktiskus instrumentus tirgus uzraudzībai.

Hibrīda darbības veicina horizontālas diskusijas un veic testēšanas kampaņas. Rezultātus izmanto, lai izstrādātu kopīgas pieejas un metodiku.

CASP 2021 ietver piecas IP, trīs HD un vienu hibrīdo darbību. Tos iepriekš izvēlējās iesaistītās TUI, izmantojot Tiesiskuma un patērētāju ģenerāldirektorāta organizēto apspriešanos.

Izstrādājumu pārbaudes (IP)

Rotaļlietas no interneta veikalniem ārpus ES

Elektriskās rotaļlietas

Bērnu šūpuļi un bērnu šūpoles

E-cigaretes un šķidrumi

Individuālie aizsardzības līdzekļi

Hibrīda darbība

Bīstamie viltotie produkti

Horizontālās darbības (HD)

Tiešsaistes tirgus uzraudzība

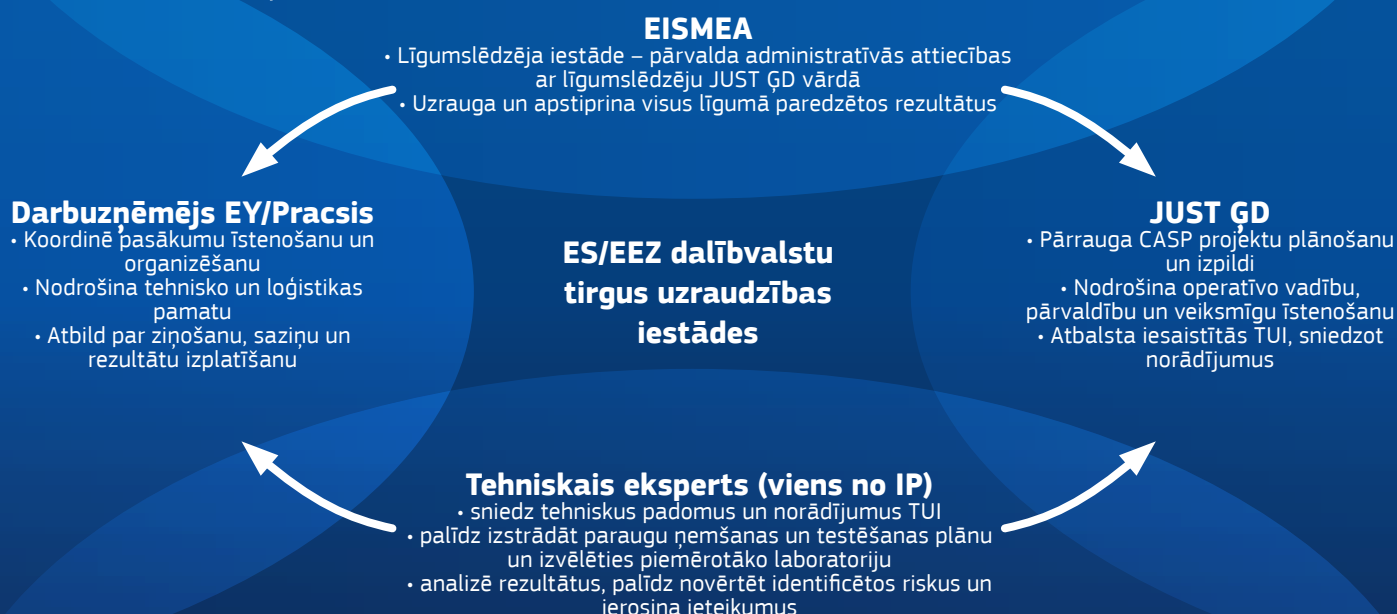

Riska novērtējums un pārvaldība

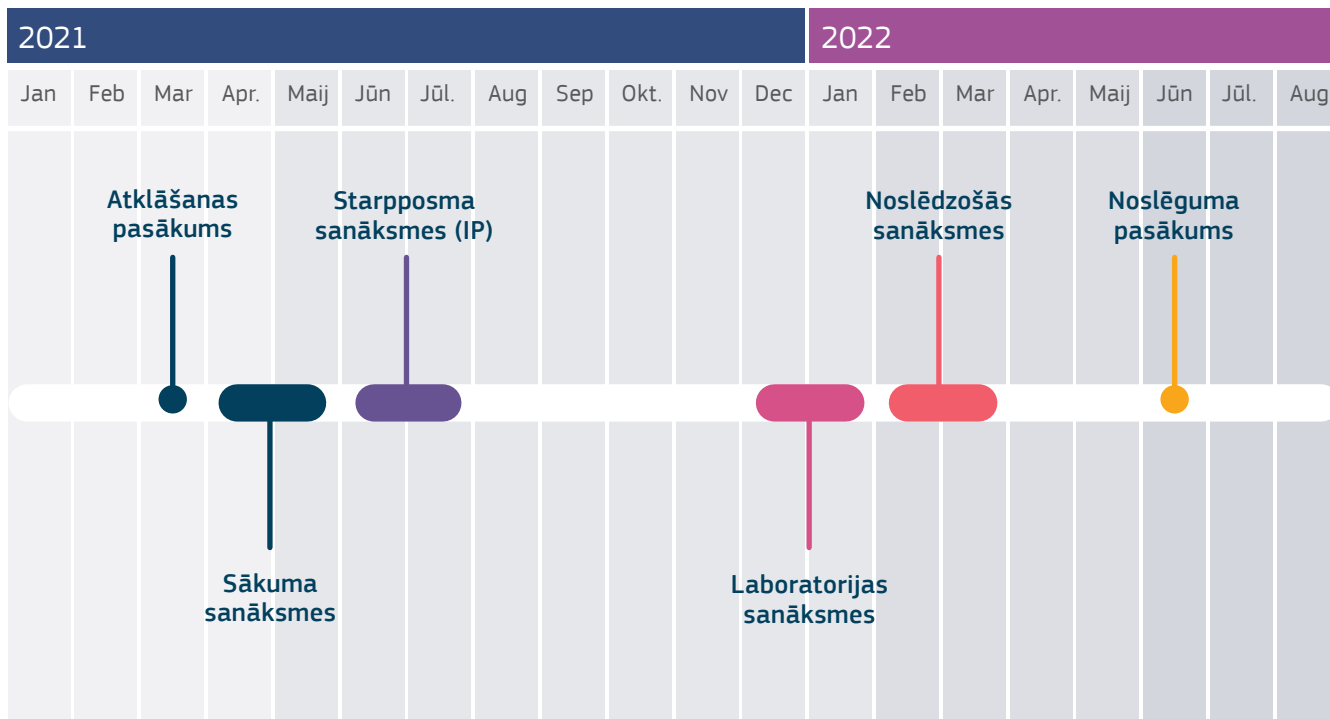

Gatavība krīzēm un to pārvaldība

Lomas un pienākumi

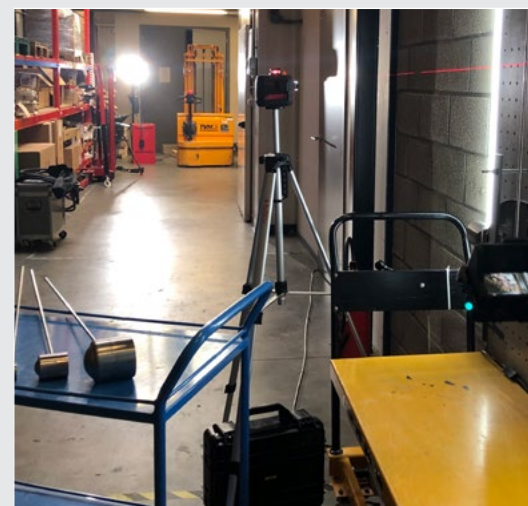

2. IP darba plāns

Nepārtraukta iekšējā saziņa, izmantojot Wiki Confluence platformu

SĀKUMS	PARAUGU ŅEMŠANA UN TESTĒŠANA	ZIŅOŠANA	ĀRĒJĀ KOMUNIKĀCIJA
Informatīvā izpēte	Laboratorijas konkursa process	TUI pieņemto pasākumu koordinēšana	Komunikācijas instrumentu kopuma izstrāde
Intervijas par darbības jomas noteikšanu	Laboratoriju atlase un līgumu slēgšana	Coordination of measures adopted by MSAs	Komunikācijas ziņojumu izstrāde
Testēšanas un paraugu ņemšanas plāna projekts	Paraugu ņemšana un transportēšana	Nobeiguma ziņojumu sagatavošana	Komunikācijas kampaņas uzsākšana
Laboratorijas kartēšana	Testēšanas process un testēšanas pārskati	Paraugu iznīcināšana vai nosūtīšana atpakaļ TUI	Ietekmes novērtēšana

3. PSA rīki un procesi

EIROPAS KOMISIJA

Directorate-General for Justice and Consumers
Directorate Consumers
Unit E.4 Product Safety and Rapid Alert System
E-pasts: JUST-RAPEX@ec.europa.eu

Komisija nav atbildīga par jebkādam šīs publikācijas atkalizmantošanas sekām.

© Eiropas Savienība, 2022

Eiropas Komisijas dokumentu atkalizmantošanas politiku īsteno, pamatojoties uz Komisijas Lēmumu 2011/833/ES (2011. gada 12. decembris) par Komisijas dokumentu atkalizmantošanu (OV L 330, 14.12.2011., 39. lpp.).
Ja vien nav norādīts citādi, šo dokumentu atkalizmantot atļauts ar *Creative Commons Attribution 4.0 International* (CC-BY 4.0) licenci (<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>). Tas nozīmē, ka ir atļauta atkalizmantošana ar pienācīgu atsaukšanos uz dokumentu un norādēm uz grozījumiem.

Tādu elementu izmantošanai vai reproducēšanai, kuri nepieder Eiropas Savienībai, var būt jāsaņem atļauja tieši no attiecīgajiem tiesību turētājiem.

Informācija par Eiropas Savienību visās oficiālajās ES valodās ir pieejama portālā *Eiropa*:
https://europa.eu/european-union/index_lv

Eiropas Savienības
Publikāciju birojs

Luksemburga: Eiropas Savienības Publikāciju birojs, 2022
PDF ISBN 978-92-76-51709-2 doi:10.2838/223739 DS-09-22-155-LV-N